

**Yunus Emre Enstitüsü Başkanı
Prof. Dr. Şeref ATEŞ:**

COVID-19 HUB, Tüm Dünyayı Korona Pandemisine Karşı Bilinçlendiriyor¹

Şeref Ateş, 1964 yılında Malatya'da dünyaya geldi. Çocukluk ve gençlik yıllarında Türkiye ve Almanya'da yaşadı. Lisans eğitimini Selçuk Üniversitesinde tamamladıktan sonra, akademik kariyerine Gazi Üniversitesinde başladı. Ateş, yüksek lisansını ve doktorasını Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları alanında tamamladı. Daha sonra ikinci doktorasını Almanya'da Marburg Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi Ana Bilim Dalı'nda tamamladı. Akademik kariyerini, Türkiye'de ve yurt dışında farklı üniversite ve araştırma kurumlarında sürdüren Prof. Dr. Şeref Ateş, birçok ulusal ve uluslararası projede görev aldı. 2011'de profesör olduktan sonra mesleki kariyerini Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesinde sürdürdü. 2016 yılında Başkan olarak atandığı Yunus Emre Enstitüsündeki görevini hâlen devam ettirmektedir. Prof. Dr. Şeref Ateş'in uzmanlık ve çalışma alanları arasında uluslararası ilişkiler, kültür- diplomasi, bilim diplomasisi, medeniyet ve sanat, medya-iletişim, çok kültürlülük, kültür-siyaset ilişkisi, Türkçenin öğretimi ve sivil toplum örgütleri gibi konular bulunmaktadır. Ulusal ve uluslararası yayınları bulunan Ateş, aynı zamanda farklı bilimsel ve sosyal kurumlarda aktif olarak rol almaktadır. Hâlen Yunus Emre Enstitüsü Başkanı olarak görev yapan Prof. Dr. Şeref Ateş evli ve dört çocuk babasıdır.

¹ trdergisi.com'dan Deniz Renkveren tarafından yapılan bu röportaj, <https://covid19.tabipacademy.com/2020/04/26/covid-19-hub-tum-dunyayi-korona-pandemisine-karsi-bilinclendiriyor/> adresinden alınmış ve Yunus Emre Enstitüsü Başkanlığı'nın onayıyla yayımlanmıştır.

Yunus Emre Enstitüsü, T.C. Cumhurbaşkanlığı himayelerinde yürüttüğü Türkiye Akademik ve Bilimsel İş Birliği Projesi (TABİP) kapsamında tüm dünyayı etkisi altına alan korona pandemisi ile mücadeleyi desteklemek için COVID-19 HUB isimli bir site kurdu. Koronavirüse karşı alınan önlemler ve kullanılan tedavi yöntemlerine dair gelişmeleri aktaran site, tüm dünyadan bilim insanları ve teknoloji üreticilerinin tecrübelerini birleştiriyor. Böylelikle zenginleşen bilgi havuzu tüm dünyanın faydasına sunuluyor. COVID-19 HUB, sadece tıp ve fen bilimlerini değil psikoloji, sosyoloji gibi beşeri bilimler ile ekonomi gibi idari ve iktisadi bilimlerin perspektifini de çözüm odaklı yaklaşımına dâhil ediyor. Türkiye'nin koronavirüsle mücadelede tüm dünyaya sunduğu yardım elinin en iyi temsilcilerinden biri olan COVID-19 HUB, salgın hastalıklar gibi tüm dünyayı ilgilendiren küresel sorunlarda çözümün sadece koşulsuz yardımlaşmaktan geçtiğini kanıtıyor.

Yunus Emre Enstitüsü koronavirüs salgınının ardından COVID-19 HUB isimli portal kurdu. Bu portalın amacı nedir? Site kimlere hitap ediyor? İçeriğinde neler var?

Yunus Emre Enstitüsü olarak ülkemizi ve dünyayı tehdit eden yeni tip koronavirüs salgınına karşı mücadele eden Türk ve yabancı bilim insanlarını desteklemek amacıyla covid19.tabipacademy.com adı altında bir web sitesi açtık. Sitede tıp, aşı geliştirme, ilaç kullanımı, yapay zekânın kullanımı, test kitleri, solunum cihazları, yüz maskeleri, biyoloji, kimya, teknoloji, sosyoloji, ekonomi gibi farklı kategoriler bulunuyor. Bu kategoriler altında korona pandemisi hakkındaki en son gelişmeleri yayımlıyoruz. Bir de bir ekosistem kurduk. Bu sayede mühendisler, eczacılar, tıbbi malzeme konusunda yatırım yapmak isteyenlere ve bilim insanlarına ulaşmak istiyoruz. Çözümün bir parçası olmak amacıyla hastaların hayatlarını kurtarmak için zamanla yarışan doktorlara, bilim insanlarına medikal malzeme üreticilerine ve tüm insanlara en doğru bilgileri en iyi kaynaklardan derleye-

rek aktarmayı ve onların çalışmalarına hız katmayı amaçlıyoruz. İnternetteki bilgi kirliliğini göz önüne aldığımızda COVID 19 HUB; asılsız, yanlış veya spekülasyon unsurları içermeyen, tamamen akademik ve bilimsel yayınların ve haberlerin bulunduğu bir site olarak konumlandı.

Kültür Neden, Bilim Nasıl Sorusunu Sorar

Yunus Emre Enstitüsünden daha çok Türkçe öğretimi ve kültür-sanatla ilgili projeler duyurmaya alışkınsınız. COVID-19 HUB ile ilgili bir proje beklentilerin dışında bir proje doğrusu. Yunus Emre Enstitüsü neden böyle bir proje yapıyor?

Biz Yunus Emre Enstitüsü olarak kültür ve bilim üretiyoruz. Kültür ve bilim vasıtasıyla dünyadaki insanlarla bağ kuruyoruz. Kültürün 850'den fazla tanımı var. Bu tanımlardan birisi ise kültürün olayları ve süreçleri anlamlandırılmadaki rolüne dikkat çeker. Daha da önemlisi, kültür neden sorusunun cevabını arar. Bilim, nasıl sorusunun cevabını arar. Koronavirüs örneğinde düşünersek, bilim, "Virüs nasıl ortaya

çıkı?” “Gelişimini kaç günde tamamlıyor?” “Nereye yayılıyor?” gibi sorular sorar; yani, genellikle nasıl sorusunun cevabını arar. Kültür ise çok daha genişir ve insanlığın bir bütün olduğu düşünüldüğünde çok daha büyük bir anlam kazanır.

TABİP çerçevesinde böyle bir site açarken, insanlığın karşılaştığı bu evrensel soruna nasıl cevap verdiğimiz ve neden bir başka cevap yerine o cevabı verdiğimiz odaklanıyoruz.

“Bu virüs salgınının anlamı ne?” sorusu kültür için önemlidir. Bu soru, bir kültür kurumu olarak bizi doğrudan ilgilendiriyor. TABİP çerçevesinde böyle bir site açarken, insanlığın karşılaştığı bu evrensel soruna nasıl cevap verdiğimiz ve neden bir başka cevap yerine o cevabı verdiğimiz odaklanıyoruz. Dolayısıyla insanlara “şunu okuyun, bunu okuyun” demektense, bir davranış sergiliyoruz. Belki bu söz şaşırtıcı gelebilir ama zorluklar karşısında nasıl davrandığımız, ne tepki verdiğimiz bizim gelecek kuşaklara bırakacağımız en önemli zihinsel mirasımızdır ve kültürel belleğimiz tarafından şekillendirilmektedir. Bir başka deyişle, bugünkü davranışlarımız ve hissettiklerimiz gelecekteki kültürel mirasımızın bir parçası olacaktır. Onun için biz TABİP portalını, TABİP ekibini ve Yunus Emre Enstitüsünün 58 merkezini kullanarak, insanlığın yararına bu sorunun çözümüne katkıda bulunmaya çalışıyoruz.

Bir Felaket Dünyaya Büyük Bir Ders Verdi

Dünyanın mevcut sistemi güç temelli bir sistemdir. Buna göre uluslararası ilişkilerde de ulus

ıçı ilişkilerde de güce dayalı bir hiyerarşi kurulmuştur. Bu hiyerarşi içerisinde yetişen nesiller de sosyalleşme süreçlerinde bu hiyerarşiye göre şekillenirler. Dünyanın tamamında hâkim olan bu toplumsal hiyerarşi kriteri gücün niteliğine ve nedenine bakmaz, sorgulamaz. Rahatsız olsa dahi bunu bir veri olarak kabul eder. Eğitim sistemleri de buna uygun insan yetiştirmeye gayret eder. Bilimin buradaki rolü çoğunlukla sadece verilen amaca, yani gücü elde etmeye yönelik yolları ortaya koymak ve ona uygun teknolojileri geliştirmektir. Peki, bu gücü “neden” elde edeceğiz? Elde ettiğimiz “güç” ile ne yapacağız? Bu sorunun cevabı da genellikle uluslararası ilişkilerde belirleyici olan rekabet ile açıklanır. “Başkalarına acırsan ya da merhamet gösterirsen sen acınacak ve merhamet gösterilecek duruma düşersin.” denir.

Güç kavramına göre belirlenmiş ve dizayn edilmiş bu uluslararası sistemde, sizin hangi dine, hangi ırka ya da cinsiyete sahip olduğunuz, Batılı ya da Doğulu olmanız, ideolojik ya da siyasi öncelikleriniz ve renklerinize pek fark etmez. Gücü elde etmek için hangi araçlar varsa ulusal sınırlarda ya da uluslararası toplumlarda ona göre bir yükselme grafiği izlerler. Gücü elde etmek için silah sanayisinden tutun da enerji koridoru oluşturmaya, belirli sektörlerde tekelleşmekten tutun da rakiplerinizi alt etmek için geliştireceğiniz medya kampanyalarından etik olmayan davranışlara kadar, sınırlarımızı duvarlarla ya da tel örgülerle çevirmekten diplomatik olarak ittifaklar kurmaya kadar ne gerekiyorsa her yolu kullanmanız meşrudur, gereklidir.

Bu denklemde gücün zıddı daima güçsüzlük olarak tanımlanır. Oysa bizim kültürel kodlarımızda güç sorgulanır. İnsan olma serüvenini ana rahminden beşer olarak dünyaya gelen bir süreç olarak görürüz. Beşer olmaktan insanlığa

geçebilmek için kendinden doğması gerektiğini biliriz insanın. Bizim en büyük imtihanımız da gücün bize ait olduğunu zannetmemizdir. Onun için bizde sürekli “*La havle ve la kuvvete illa billah*” zikri çekilir. Bunun amacı insanı “güçten” arındırmaktır, haddini bildirmektir. En özgür insanlar güçten zihnini arındırabilmiş olanlardır. Gücü meşru gösterebilmek için hep gücün karşısına ya da zıddına güçsüzlüğü koymuşlardır. Oysa bu büyük bir yanlışlıktır. Gücün karşısında güçsüzlük değil merhamet vardır. Çünkü güç sahibini köleleştirir. Onu kaybetmemek için her şeyini feda eder. Kâinata her hareketin, her oluşun ve değişimin temelinde bir güç vardır. Güçsüz olmaz. Fakat bu güç bizim değil, bizim de içinde bulunduğumuz büyük iradedir gücün sahibi. Nedensellik içerisinde bize de bir güç verilir. Bir kadın nasıl büyük bir sıkıntı ve zorluk çekerek insanı rahminden dünyaya getiriyorsa ve buna rağmen kendinde bir güç vehmetmiyorsa, insan da kendisine verilen gücü merhametle kullanmalı. Bilgi sahibi olmak, para sahibi olmak, makam sahibi olmak hepsi bize bir güç verir.

En büyük özgürlük güçten kurtulmaktır. Güç, sahibine kendisine aitmiş duygusu yaşatır. Merhamet ise insanı doğallaştırır ve yaşadığı evrenin bir parçası olduğunu hissettirir. Bizim

kültürümüzde insanın beşer seviyesinde kalıp kalmadığı ya da kendinden doğarak insan olup olamadığı onun üç şeyle olan ilişkisinde ibrenin güçten yana mı, merhametten yana mı ağır bastığı ile anlaşılır.

Nedir bu üç ilişki?

Bu üç ilişkinin ilki, insanın kendi ile olan ilişkisidir. İnsan kendi bedenini, ruhunu ve özünü nasıl görüyor ve nasıl davranıyor? Merhamet mi güç mü ağır basıyor? İkinci olarak, insanın diğer insanlarla olan ilişkisinde ne hâkim? Güç mü, merhamet mi? Son olarak, insanın tabiatla ve çevre ile olan ilişkisinde merhamet mi, var güç mü var? İnsanı tanımak ve ayırt edebilmek için onun bu üç ilişkisine bakmak gerekir. İster yatay ister dikey yönde olsun, tüm ilişkilerde belirleyici olan bize ait olduğunu zannettiğimiz gücü nasıl kullandığımızdır.

Olaylara sadece bilim açısından yaklaşırsanız insanlığın ortak bilinci bir ilerleme kat edemez. Çünkü bilim “neden” sorusunu sormaz. Bilim kendisine verilen probleme sadece “Nasıl çözebilirim?” diye yaklaşır. İnsanı yok edebilecek silahları da bilim üretir. Bilim hem koronavirüsü hem de ilacını üretebilir. Çünkü bilim, problemleri çözerken sadece nasıl sorusunu sorar. Bilim, ona hükmeden –ya da işveren– ne istiyorsa onu üretir. Bilimin işverenine “neden” sorusunu sorduracak bilinç düzeyi ise kültürdür. Bilinç kültürün konusudur. Kültür, bilinci oluştururken hep “neden” sorusunu sordurur. Arınmak, gücü reddetmek ya da onun karşısına güçsüzlüğü koymak değil, gücün karşısına “merhamet”i yerleştirmektir. Merhamet her yaratılmışın birbiri ile irtibatlı ve biricik olduğunu anlamaktır. Kültür; olaylara, durumlara, duruşlara, süreçlere anlam

kazandırır. Her işin nedenini sorar. Güç anlayışına göre küçük olan önemsizdir. Fakat bu virüs ile birlikte gördük ki en güçlü silahlar dahi bu küçüklükteki bir etkiyi yok edemiyor. Her gün ortalama 24 bin defa aldığımız nefes, dünyanın en önemli gücümüştü.

Uluslararası İlişkilerde Güç Kavramının Yerini Refakat Aldı

COVID-19 HUB sadece insanların koronavirüse karşı hayatta kalmalarıyla mı ilgileniyor yoksa pandemi sonrası dünya genelinde yaşanan veya yaşanabilecek ekonomik, politik, psikolojik, sosyolojik sorunları da mercek altına alıyor mu?

Bu konular da bizim kategorilerimiz arasında var, özellikle koronavirüsün toplumsal ve bireysel etkilerine dair gelişmeler sitemizde yer alacak. Kültür dediğimiz şey burada devreye giriyor. Bir kültür kurumu olarak Yunus Emre Enstitüsünü tüm bunların uluslararası ilişkilere yansımaları nasıl olacak sorusu doğrudan ilgilendiriyor. Peki, uluslararası ilişkilerde güç merkezli ilişkiler devam edecek mi? Ne acıdır ki, koronavirüs insanların yapamadığını yapıyor ve bütün insanları din, dil, ırk ayrımı gözetmeksizin birleştiriyor. Çünkü bu virüs bizde eskilerin dediği gibi, "Kalp gözünü açtırıyor." yani tefekkür gözünü oluşturuyor. Bu anlamda baktığımızda küçük virüs kendimizle ilişkimizi sorguluyor. Kendinizi dinlemenizi ve içinize dönmenizi sağlıyor.

Bu virüs hem uluslararası rekabeti hem de insanlar arası rekabeti ortadan kaldırdı. Yani rakip değil, refik olduk. Gerçekten birbirimize bu mücadelede refakat ediyoruz. Çünkü "seni koruduğumda ben yaşayabilirim".

Üçüncüsü de birlikte yaşadığımız insanlarla ilişkinizi sorguluyor. Çünkü şu ana kadar uluslararası ilişkiler hep güç odaklı düşünülüyordu. Yunus Emre Enstitüsünün yaptığı işe yumuşak güç (soft power) deniyor. Aslında güç bir kirliliktir, yani insani değildir. Biz Yunus Emre Enstitüsü olarak hep bunu anlattık, ama bunun gerçekliği şu anda ortaya çıkıyor. Uluslararası ilişkilerin güç kavramını bana göre bu salgın ortadan kaldırıyor. Dünyadaki en güçlü iktidarlar, ne Amerika ne Çin hiç kimse bu sorunu çözemiyor. Çünkü güç odaklı bir uluslararası ilişkiler vardı. Virüs bu anlamda tüm bu güçleri durdurdu. Yani insanın ilişkide bulunduğu tüm bu sistem yeniden tanımlanıyor. Uluslararası ilişkilerde bir rekabet anlayışı vardı. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, uluslararası ilişkiler tamamen acımasız bir rekabete dayalıydı. Bu rekabete uyum sağlamak için de her bir birey bir diğerine rakip olarak görülüyordu. Bu virüs hem uluslararası rekabeti hem de insanlar arası rekabeti ortadan kaldırdı. Yani rakip değil, refik olduk. Gerçekten birbirimize bu mücadelede refakat ediyoruz. Çünkü "seni koruduğumda ben yaşayabilirim". Devletler de şu anda bu aşamada. İlk refleks olarak herkes sınırlarını kapattı, ama 6 ay sonra mecburen açacaklar. Düşman olanlar birbirlerini korumak zorunda olacaklar. Virüs bu anlamda bir bütünsellik gösteriyor. Kültürel açıdan baktığımızda tüm rutinlerimiz altüst oldu. Gösterişe dayalı her şey, tüm vitrinlerimiz yok oldu. Onun için büyük zorluklarla karşılaştığında Avrupa'da bir dönem çok sık kullanılan "Memento mori" yani "öleceğini hatırla" veya "fani olduğunu hatırla" tabiri hayatın bütünselliğini hatırlatıyor. Şu anda insanlar hiç karşılaşmak istemedikleri iç dünyalarıyla karşılaşılıyor. Sorunun kültür tarafında bunu anlamamız gerekiyor.

Dünya genelinde her ülke koronavirüse karşı mücadelede farklı yöntemler kullanıyor. Hekimler arasında da bazı görüş ayrılıkları var. Çünkü bu hastalığa karşı henüz net bir tedavi şekli yok. Gerek bulaşmanın önlenmesinde, gerekse hastalığın tedavisinde değişik ilaçlar ve yöntemler söz konusu olabiliyor. COVID-19 HUB bu yöntemlerin karşılaştırılması ve en doğru metotların bulunması konusunda yardımcı olabilecek mi? Bunun dünya genelinde salgınla mücadeleye, özellikle teknoloji üretimi ve ilaç geliştirme süreçlerine nasıl katkısı olacak?

Bizim özellikle Yunus Emre Enstitüsü olarak amacımız Türkiye'nin, Türk kültürünün özellikle insanın an itibarıyla bütün insanlık için çalıştığını göstermek. Bu arada da bütün bunları birbirimizle paylaşmak durumundayız. Herkes kendi bilgilerini paylaşırsa bilim insanları çözüm üretebilir. COVID-19 HUB dâhilinde bir ekosistemimiz var: Site teknoloji üreticilerini ve bilim insanlarını buluşturuyor. Böylece çözümün yurt içi ve yurt dışındaki paydaşlarla birlikte arıyoruz. Çünkü tek başına teknoloji üreticisi bunu başaramaz. Bu ekosistem içinde en temel çalışma usulü de bu; yani, mutlaka Türkiye çözümün

bir parçası, bir paydası olabilir. COVID-19 HUB sadece bilim insanlarını değil, paydaşları da bir araya getiren bir site.

Biz tüm tecrübelerimizi tüm dünyayla paylaşıyoruz, ABD ve Çin gibi başka ülkelerdeki tecrübeleri de paylaşıyoruz. Farklı ülkelerdeki tecrübeleri paylaşıyoruz. Koronavirüs hızlı yayıldığında çözümün de hızlı olması gerekir. Biz bu bilgi akışını hızlı bir şekilde sağlayarak hem uygulayıcılara hem de tedavi edenlere destek oluyoruz. Bilim insanları, araştırmacılar, üreticiler ve mühendisler için ücretsiz bir şekilde bu imkânı sağlıyoruz.

Çünkü TABİP olarak Türkiye'de üretilen bilimin insanlığın ortak mirası olarak görüyoruz. Onun için de kimseyi rakip görmeden bilgilerimizi tüm insanlık ile paylaşıyoruz. Dünyadaki bilgi ve birikimin de yine başka milletlerle paylaşılması gerektiğine inanıyoruz.

İkinci bir sosyal katkımız da şöyle özetlenebilir: Dünyanın her tarafından bu hastalığa yakalanmış ya da tedavi gören kişilerden bize tecrübelerini aktaran elektronik postalar geliyor. Bunları da ikinci aşamada onay verdikleri takdirde paylaşacağız. Bu öznel tecrübe ve algılama çok kıymetli. Hastalıkla mücadelede her bir bireyin hem kişisel hem de kültürel zenginliği ve perspektifi ile geliştirdiği bir mücadele yöntemi olabilir. Bu tecrübeler başka insanlara ilham verebilir. Aynı düşmana karşı savaşıldığını gördüklerinde insanlar arasında sınırları ve dilleri aşan bir birliktelik düşüncesi ve inancı gelişebilir. Bu açıdan bireysel tecrübesini paylaşmak isteyenle-

rin ortak insanlık birikimine etik bir katkı sağlayacağına inanıyoruz. Ayrıca bu tecrübelerin, tüm hastalara, nelere dikkat etmeleri konusunda yardımcı olacağını düşünüyoruz.

COVID-19 HUB için çalışan özel ekipler var mı?

Bizim kendi personelimizden 8-10 kişi COVID-19 HUB için uğraşiyor. Onun dışında da hem biz bilim insanlarıyla, hem TABİP bilim kurulu üyelerimizle sürekli görüşme halindeyiz. Ayrıca, gönüllü olarak bize destek olan insanlar var. Tıp alanında ve ilaç geliştirme alanında çalışan insanlarla da görüşüyoruz. Bir nebze olsun tüm dünya insanlarına katkıda bulunmak istiyoruz. Kültür özellikle zor zamanlarda nasıl tepki verdiğimizden süreçleri nasıl yönettiğimize kadar her davranışın temelindeki niyetten anlaşılır. Onun için kültür bir iş yapış şeklidir de. Biz de bu aşamada tüm insanlığa sorun olan COVID-19'u TABİP çerçevesinde bir örnek vaka olarak görüyoruz. Çünkü TABİP olarak Türkiye'de üretilen bilimi insanlığın ortak mirası olarak görüyoruz. Onun için de kimseyi rakip görmeden bilgilerimizi tüm insanlık ile paylaşıyoruz. Dünyadaki bilgi ve birikimin de yine başka milletlerle paylaşılması gerektiğine inanıyoruz.

COVID-19 HUB için uluslararası kuruluşlarla bir takım işbirlikleri yapılacak mı?

Bütün dünya bu virüsle mücadele ettiği için, Batı ülkelerindeki kurumlarda ve Enstitümüz dâhilinde evden çalışma modeline geçildiği için bu işbirlikleri sadece dijital ortamda devam ediyor. Bu konudaki görüşmelerimiz devam ediyor. Dünyanın dört bir yanında işbirliklerine devam edeceğiz. Şu anda bu sitenin faaliyetlerine dair birçok ülkede, özellikle hem Batı hem Arap

coğrafyasında çok fazla miktarda tanıtım yazısı çıktı. Önümüzdeki dönemde araştırma enstitüleri ve üniversitelerle somut birliklilikler de düşünüyoruz.

"Hepimiz Biriz.", <http://www.chinaview.cn>

COVID-19 HUB için mobil bir uygulama geliştirilmesi düşünülmüyor mu?

COVID-19 HUB, 10 gün kadar önce çıktığı andan itibaren her gün yenileniyor ve siteye yeni gelişmeler ekleniyor. Her saat başı veriler yenileniyor. Tabi sürekli gerek tasarım gerekse teknolojik altyapısı geliştiriliyor. Mobil platformdaki çalışmalar devam ediyor.

Korona pandemisi önemini yitirdiğinde COVID-19 HUB başka salgınlara mücadelede kullanılacak mı? Daha geniş bir perspektifte bu sitenin işlev ve amacı nedir?

COVID-19'un özelliği tüm dünyayı tehdit etmesi. Bundan önce bazı ülkelerde etkili olan Ebola, SARS gibi salgınların ölüm oranları çok daha yüksekti. Tabiatdaki denge kültürel anlamda sürekli değiştiği için, ben parantez içinde devamlı şunu söylüyorum: Bilim nasıl, kültür neden sorusuna cevap verir. Neden sorusu ce-

vaplanmadığı takdirde yeni virüsler ortaya çıkar. Çünkü tabiatta böyle dengesizlikler var. Uluslararası sistem kâinatın bir parçası, onun için bizim bu kâinat kitabını okumaya gayret etmemiz gerekiyor. Yani kâinatın bize verdiği mesajı okumadığımız sürece gelecekte de uzun ya da kısa bir zaman sonra yeni virüsler olacak. Belki bundan daha tehlikeli virüsler olacak. Çünkü neden sorusunu cevaplamamız gerekiyor. O açıdan da bizim ne yazık ki bu siteyi devam ettirmemiz gerekecek, şu anda bile aşı çalışmalarının 18 ay süreceği var sayılıyor. Dolayısıyla biz böyle bir ihtiyacı karşılamaya devam edeceğiz.

Türkiye'nin Sağlık Sisteminde Ayrımcılık Yok

Türkiye koronavirüsle mücadelede dünya genelinde nasıl bir yerde? Başta Sağlık Bakanlığı olmak üzere, yetkili kurumlarca yapılan çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye başından beri olayı ciddiye aldı. Türkiye'nin çok gelişmiş bir sağlık sistemi olmasının büyük bir avantajını gördük. Ayrıca Türkiye'de sağlık sektöründe devletin sosyal devlet olma özelliği ön plana çıktı. Koronavirüs teşhis ve tedavi süreçleri çoğu gelişmiş ülkeden farklı olarak ücretsiz yapılmaktadır. Bu bakımdan halkın belli bir kesimine değil, bütün halka açık bir sosyal güvence sistemi var Türkiye'de. Bu Türkiye'nin en büyük avantajı. İkincisi, koruyucu sağlık ekipmanları, solunum cihazları ve hastanelerin yoğun bakım üniteleriyle ilgili bir sıkıntımız görünmüyor. En önemli bir başka konu ise Türkiye'de sağlık sektöründe çalışan insanların tamamının Türkiye'nin en kaliteli ve zeki insanlarından oluşması. Bunun büyük bir avantajı var. Türkiye belki son 40 yıldır üniversite girişi sınavlarında, yani toplumsal elemenin ve süzgecin uygulandığı yönlendirmelerde en başarılı insanlarını sağlık sektörüne yönlendirmektedir. Onun için çok nitelikli, duruma hızlıca adapte

olup kendi aralarında ağ oluşturabilen ve sorunla tıbbi açıdan hızlıca yaklaşım getirebilen bir insan kaynağımız var. En büyük avantajımız budur. Başka bir alan ya da sektör olsaydı bu kadar başarılı olmayabilirdik. Avrupa ülkelerinde solunum cihazı yetersizliğinden ölüm vakaları arttı. Türkiye olarak solunum cihazları ve entübe olmuş hastalar belli bir oranı geçmedikçe sorun oluşmuyor. Yani kendimize yetebiliyoruz. Onun için hasta sayısının daha fazla artmaması gerekiyor. Yine kültür çok önemli: Millet olarak birbirimize destek ve yardımcı olmamız büyük bir avantaj.

İnsan Yaşarsa Devlet Yaşar

Söylediğiniz gibi Türkiye'nin özellikle tıbbi araç gereçler ve hastane konusunda iyi bir konumda olduğunu görüyoruz. Aynı şekilde, bu durum yurt dışına da tıbbi yardımlar olarak yansıyor. İnsanlığın bütün olarak zor bir durumda olduğu bir zamanda Türkiye'nin İspanya'dan İsrail'e, İngiltere'den Balkanlara uzanan yardım elini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu bizim açımızdan çok kıymetli ve bizi diğer kültürlerden ayıran en önemli özellik. Biz bunu gösteriş için yapmıyoruz, inandığımız için yapıyoruz. Çünkü bizde "Ya olduğun gibi görün ya da görüldüğün gibi ol" denilir, bu düşünce temel yaklaşımımızı özetler. Bizde şayet insanlık için yararlı olabilecek temel bir malzeme varsa, bunu paylaşıyoruz. Bu devletin de temel yaklaşımıdır. Çünkü insanı yaşattığımızda devlet yaşar. Bu insanın Türk, Arap ya da İngiliz olmasının hiçbir anlamı yoktur. Biz bütün insanlığı bu anlamda bir olarak görüyoruz. Onun için de İngiltere'den tutun da Polonya'ya kadar çok sayıda ülkeden bizim arkadaşlarımıza çok pozitif geri dönüşler olması bizi çok sevindirdi. 🌸